

KYMMENEN

10.1 Johdanto

¹Mentaalitajunnan päälajeja on neljä ja ne vastaavat molekyyllilajeja 47:4-7. Ihmisten enemmistö aktivoi parhaillaan periaateajattelua, lajia 47:6. Perspektiivijattelun, lajin 47:5, aktivoituminen on tuskin alkanut. Myös kulttuuriasteella oleva vähemmistö tyytyy usein tämän hyödyllisen ajattelun puutteelliseen kehittämiseen. Tähän asiaan tämä jakso tahtoo tuoda jonkinlaista parannusta käytännön ohjein.

²Kuten tulemme huomaamaan, on tarkoituksenmukaista jakaa mentaalitajunta alempaan mentaaliseen tajuntaan, 47:6,7 ja korkeampaan mentaaliseen tajuntaan, 47:4,5.

³Alempi mentaalinen tajunta on emotionaaliasteen mentaliteetti, äly, jonka on vaikea pitää puoliaan emotionaalisuutta vastaan ja josta sen tähden tulee usein sen palvelija, eikä herra; älyllisyys, jonka työ on emotionaalisten pyyteiden tyydyttämistä ja emotionaalisten arvioiden järjeistämistä.

⁴Kollektiivisia esimerkkejä: idiologiat, dogmit, käytänteet. Yksilöllisiä esimerkkejä: henkilökohtainen elämän- ja maailmankatsomus.

⁵Korkeampi mentaalisuus on mentaaliasteen (humaniteettiasteen) mentaliteetti, äly, joka on vapaa ja riippumaton tunteesta ja mielikuvituksesta; joka sen tähden on tehokkaampaa mentaalisuutta. Fyysisessä elämässä voimme selviytyä alemmalla mentaalisuudella. Jos tavoitteemme on hankkia yksinomaan fyysistä ja emotionaalista tyydytystä, emme tarvitse korkeampaa älyllistä suorituskykyä kuin 47:6. Vasta sitten kun alamme kiinnostua elämästä ongelmana, maailman- ja elämäkatsomuskysymyksistä, tarvitsemme tehokkaampaa ajattelua.

⁶Tällä korkeammanlaatuisella ajattelulla ei ole merkitystä vain teoreettisten tiedon ongelmien ratkaisemisessa. Sen suurin arvo on itse asiassa siinä, että se on väline, jolla ratkaisemme käytännön ongelmia, analysoimme yksilöllisiä ja kollektiivisia rajoituksia ja kärsimyksiä vapautuaksemme niistä.

⁷Tämä osa selittää lähinnä perspektiivijattelua, sen menetelmiä ja sille tyypillisiä oivalluksia kuvaten ja asettaen sen vastatusten emotionaalisen mentaalisuuden kanssa.

10.2 Emotionaalisuus

¹Ihmisen normaali ajattelu on vain poikkeuksellisesti todellisuuden määräämää. Myös silloin, kun hänen oma etunsa vaatii vain asiallisuuden huomiointia, hän on epävarma. Enimmäkseen hän on tunneajattelun uhri, ja mitä enemmän ajatukset koskettavat henkilökohtaisia ja inhimillisiä asioita, sitä enemmän emotionaalisuus pääsee oikeuksiinsa.

²Siten ei ole sanottu, että tunteet olisivat huono asia. Päin vastoin tarvitsemme luoksevetäviä tunteita, jotka voivat ajaa meitä toimintaan ja sytyttää meissä ihanteiden kaipuun. Niinpä meidän onkin suunnattava tunteemme fyysisen toiminnan maailmaan, ei ajatuksen maailmaan. Niin pian kuin tunne saa sanoa jotain ajatuksen maailmassa, on tulos aina jollakin tavalla erehdyttävä.

³Tunnetta ajatuksen maailmassa, tunnetta ajatuksen ohjaus- ja valintakeinona, tunnetta selkeän ajatuksen korvaajana, kutsutaan emotionaalisuudeksi. Seuraavat taipumukset ovat tunnusomaisia emotionaalisuudelle.

⁴Tunnusomaisinta on taipumus tehdä kaikesta tunteen vetovoimaa tai poistyohtävää voimaa koskeva asia. Tämä taipumus tahtoo jaotella kaiken, todelliset asiat, ihmiset, tapahtumat, lausunnot, aatteet jompaan kumpaan lokeroon: ”minä pidän tästä” tai ”minä en pidä tästä”. Tämä tapahtuu enimmäkseen tiedostamatta. Sen jälkeen kun jokin asia on kerran saanut

positiivisen tai negatiivisen luonteen, sävyttää tämä kaikki seuraavat vaikutelmat, niin että kaikki mielipiteemme kyseisestä asiasta tai ihmisestä saavat saman taipumuksen; positiivisen tai negatiivisen. Sen vuoksi roiston on aina oltava väärässä ja tehtävä väärin ja sankari on aina oikeassa ja tekee oikein. Sen vuoksi eri ihmiset, joilla on positiivinen tai negatiivinen ennakkokäsitys, ovat taipuvaisia arvioimaan saman teon tai luonteenpiirteen eri tavoin, niin että joku käsittää saman ihmisen ”teeskentelijänä” ja joku toinen ”sielukkaana”, joku ”hillitsemättömänä” ja toinen ”spontaanina”. Taipumus saa meidät liioittelemaan tai vähättelemaan sitä, minkä käsitämme luoksevetävänä tai poistyyntävänä, riippuen siitä, asennoidummeko itse positiivisesti vai negatiivisesti.

⁵Taipumus reagoida luoksevetävästi tai poistyyntävästi tukahduttaa helposti mentaalisen käsittämisen heikot taipumukset. ”Tunne sokaisee.” Persoonaton, asiallinen arvostelu otetaan henkilökohtaisesti ja negatiivisesti ja sanoma menee ohi.

⁶Suuri ongelma on käsitteiden emotionalisointi. Voidaksemme keskustella toisten kanssa meidän on käytettävä sanoja. Sanat ovat yleisesti ottaen kaikille yhteisiä. Käsitteet sitä vastoin, ideat ja kuvitelmat, joiden ilmaisuja sanat ovat, eivät ole lähimainkaan yhteistä omaisuutta. Käsitteen emotionaalistaminen merkitsee, ettei ihminen ole kyennyt tajuamaan sen ajatussisältöä, vaan korvannut tämän hallitsevalla positiivisella tai negatiivisella tunteella, joka jatkossa kytketään sanaan. Monet sanat, esimerkiksi politiikan sanastossa, herättävät monessa ihmisessä enimmäkseen emotionaalisia assosiaatioita – positiivisia tai negatiivisia – ja kun he sitten itse käyttävät sanoja, ilmaisevat he ennen kaikkea niihin liittyviä henkilökohtaisia tunteitaan. Sanat ”demokratia” ja ”fasismi” ovat tästä esimerkkejä.

⁷Tyypillinen on sen tähden myös subjektivismi, useimmiten tiedostamaton, joskus tietoinen, sallittu ja silti suosittu. Myös silloin kun kiistattomat tosiasiat viittaavat toiseen suuntaan, voi tunneajattelu sanoa: ”Kyllä, mutta en minä sitä niin koe”. Lämmittävän uskon pyyde, halu sulautua kollektiiviseen joukkoajatteluun, vaatimus olla uskollinen ja täysin lojaali jotakin oppia tai johtajaa kohtaan ovat kaikki vastakkaisia objektiivisuuden pyrkimykselle ja tasapainoiselle näkemykselle.

⁸Ihminen tekee kehitystyötä oppiessaan erottelemaan tunteitaan siten, että hän tuntee yhteenkuuluvuutta toisten ihmisten kanssa jakamatta kuitenkaan heidän käsityksiään, niin, oivaltaa jopa virheet ja puutteet ihmisten mielipiteissä, mutta säilyttää kuitenkin positiivisen asenteen heihin.

⁹Niin kauan kuin ihminen on emotionaaliasteella, hän sekoittaa toisiinsa asian ja henkilön. Sivilisaatioasteella seuraukset ovat negatiivisimmat: hän reagoi negatiivisesti johonkin ihmiseen ja silloin tämän henkilön mielipiteillä, osaamisella, vaikuttimilla jne. ei ole paljonkaan arvoa. Kulttuuriasteella ihminen pyrkii asennoitumaan positiivisesti toisiin ihmisiin. Ennen kuin hän humaniteettiasteella saavuttaa tasapainoisen näkemystavan, on hänen siten vaikea nähdä asiallisia virheitä heidän ajattelussaan. Siksi hän päättelee, että ”he ovat negatiivisia”. ”Ihanat ihmiset” (pyhimystyyppit jne.) hän mielellään kohottaa virheettömiksi auktoriteeteiksi asiakysymyksissä.

¹⁰Emotionaalisuudella on sisäinen taipumus käyttää ehdottomia äärimmäisiä arvoja ilman väliarvoja. Kun jokin asia on hyvin, tahdotaan ummistaa silmät negatiivisuudelta, rajoitukselta, joka kaikesta huolimatta on olemassa. Kun jokin asia on huonosti, on vaikea nähdä asiassa aina olevaa positiivista puolta, sen merkitystä suuremmassa yhteydessä. Tämä absolutisoiminen tapahtuu yksilön ollessa puolittain tietoinen siitä, että jos hän vain sallii jotakin vastakkaiseen taipumukseen kuuluvasta, on olemassa vaara, että koko käsitys kääntyy vastakohdakseen. Uskon täytyy olla ehdoton, sillä jos yksilö vähänkin epäilee, kaikki tuntuu ”pohjattomalta” ja hän on valmis hylkäämään kaiken. Jos opettajan opetuksesta löytyy pienikin virhe, oppilas hylkää hänet. Jos ”virhe” (todellinen tai kuviteltu) on virhe opettajan persoonassa (”luonnevirhe”) ja oppilas sen jälkeen hylkää hänet, osoittaa ajattelu niin absolutisointia kuin asian ja henkilön sekoittamista toisiinsa.

¹¹On ilmeistä, että emotionalismi arvostaa muotoa toiminnan, sisällön ja tarkoituksen kustannuksella. Muoto ja tapa, jolla jokin asia esitetään, on emotionaalille yksilölle usein tärkeämpi kuin itse sanoma. Näppärä kirjailija voi maalaila sanoilla, joilla ei ole järkevää merkitystä, myöskään hänelle itselleen, koska kysymys on enemmänkin tunteiden siirtämisestä (niillä vaikuttamisesta) kuin asiallisesta informaatiosta. Edes esoteeriset kirjailijat eivät ole oivaltaneet vaaraa, joka liittyy perinteisten sanojen kuten ”taju”, ”sielu”, ”henki”, ”jumala” käyttämiseen, sanojen, jotka useimmat lukijat erheettömästi vastaanottavat totunnaisessa tunteellis-uskonnollisessa hengessä, sen sijaan että käsittäisivät ne nimityksinä erilaisille määrätyille tajunnantiloille, joista on olemassa täsmällistä tietoa. Kun hylozoiikka sitten tätä tähdentääkseen ottaa käyttöön yksiselitteiset termit kuten 47-, 46-, 45-, 44- ja 43-tajunta (vastaavat ”tajua” jne.), valitetaan, että nämä ovat ”käsittämättömiä”. Niin kuin aiemmin olisi käsitetty, mitä ”jumala” on!

¹²Voidaan todeta, että emotionalismin taipumuksia on kaikissa ihmisissä, vaikka eri asteisina, että emotionaalisuus on osa ajatteluamme niin kauan kuin olemme ihmisiä. Siten meidän ei tarvitse nimittää yksilöitä emotionalisteiksi, vaikka tämä koskee yleisesti katsoen emotionaaliasteella olevia. Sen sijaan meidän on tarkkailtava paremmin itseämme, tutkittava emotionalismiamme ja opittava olemaan vähemmän riippuvaisia siitä. Pelkästään itsetarkkailua lisäämällä voitamme paljon. Jos kykenemme sitten levollisesti ja järjestelmällisesti muokkaamaan havaintomme yleispäteviksi kokemuksiksi, suunnilleen edellä esitetyn mukaan, olemme ottaneet yhtä monta, tärkeää askelta kohti vapautumista niistä illuusioista, jotka pidättelevät meitä saavuttamallamme tasolla.

10.3 Samaistaminen ja projisointi

¹Objektiivinen todellisuus ihomme ulkopuolella ei ole illuusio, päin vastoin kuin tietyt filosofit ovat väittäneet. Illuusioita on sen sijaan runsaasti sisäisessä todellisuudessamme. Ne ovat harhakuvitelmiämme ja virhetulkintojamme todellisista olosuhteista.

²Evoluution alaisina olentoina olemme epätäydellisiä ja tietämättömiä. Jos olemme jokseenkin tietoisia suunnattomasta tietämättömydestämme ja arvostelukykymme suurista puutteista, aiheutamme huomattavasti vähemmän ongelmia itsellemme ja toisille. Silloin emme ole yhtä nopeita vetämään johtopäätöksiä sellaisesta, mistä emme voi tietää mitään.

³Eräs keski-ikäinen pariskunta tulee pikamyymälästä. Nainen kantaa painavia kasseja. Mies kantaa pientä pussia. Joku ympäröivässä joukossa puuskahtaa ”laiskuri mieheksi”, sopivan ääneen, jotta hän kuulisi. Näin illuusio sai äänen ja puhui. Todellisuus: Miehellä on vaikea sydänsairaus ja lääkäri on kieltänyt häntä kantamasta painavaa taakkaa.

⁴Samaistamiseksi voidaan kutsua sellaisia sisäisiä tiloja, joissa käsittelemme todellisia tapahtumia ja asioita, eläviä ihmisiä, ikään kuin ne olisivat identtisiä kuvittelemamme niille ”tyypillisen” kanssa. Niinpä voimme samaistaa uuden tilanteen ikävään tapahtumaan menneisyydessä, uuden mahdollisuuden vanhaan esteeseen, uuden elävän ihmisen siihen ”tyyppiin”, jonka ennakkoluulomme hänessä näkee (sukupuoli-, rotu-, luokkaennakkoluulot jne.). Me samaistamme kokonaisuuden osaan, vammautuneen vammaan, syllisen virheeseen. Samaistamme ryhmän sen yksittäiseen yksilöön, jonka olemme tavanneet ja joka ei ehkä lainkaan ollut edustuskelpoinen (”sellaisia he ovat koko joukko”-ajattelu). Me samaistamme pysyvän tilapäiseen ja tuomitsemme ihmisen ”ensivaikutelman mukaan”.

⁵Me samaistamme, koska emme tiedosta osanäkemyksistämme. Kaikki näkemykset ovat osanäkemyksiä. Osan ja tilapäisen tunnemme tai luulemme tuntevamme. Kokonaisuutta emme opi tuntemaan osasta. Tullessamme tietoisiksi siitä, että näkemyksemme on osanäkemyksien, voimme vähitellen lopettaa samaistamisen. Silloin voimme tutkia nöyryyttä sen sijaan.

⁶Kasvu- ja kouluvuosina meihin istutetaan lukemattomia kaikkia elämäntilanteita koskevia harhakuvitelmiä. Jos meillä on edellisistä elämästä piilevinä oikeampia käsitteitä, voivat ne

päästä yhä voimakkaammin oikeuksiinsa jokaisen uuden eliniän (14, 21, 28 vuotta) myötä ottaakseen 35 vuoden iässä takaisin menettämänsä valta-aseman. Mutta tämä edellyttää, että elämme harkiten, tarkkailemme itseämme ja toisia, muokkaamme päivittäin saamiamme kokemuksia. Kun useimmat vaeltavat halki elämänsä mahdollisimman vähän ajatellen, ovat illuusiot ja fiktiot sen inkarnaation osalta lähtemättömiä, jolloin se on hukkaan kulunutta aikaa.

⁷Jos sallimme harhakuvitelmiemme tietystä asiasta muodostua järkkymättömiksi, emme voi ottaa vastaan muita tietoja, uusia vaikutelmia. Silloin emme voi enää vastaanottaa uutta sellaisenaan, vaan projisoimme siihen vanhan ajattelumallin. Silloin emme opi mitään uutta, vaan näemme vain sen, minkä jo tiedämme tai luulemme tietävämmeksi. Uudet vaikutelmat ja kokemukset, jotka olisivat voineet virkistää meitä uusilla terveillä voimilla ja oivalluksilla, ovat voimattomia, kun sallimme vanhojen muistojen ja assosiaatioiden jatkuvasti syrjäyttäneet. Tällä tavalla käsittelemme yli 95 prosenttia kaikista uusista vaikutelmista ja elämyksistä, ja tämä selittää sen miksi kaikki vaikuttaa totutulta, yksitoikkoiselta, rutiinimaiselta. Elämme subjektiivisessa ja kuolleessa menneisyydessämme, emme objektiivisessa ja elävässä nykyhetkessä.

⁸Esoteerista tietoa levittävät saavat kuulla monia erilaisia huomautuksia tätä elämäntietoa vastaan. Yhteistä näille kaikille kuitenkin on: ne rakentuvat tiedostamattomille projisoinneille. Se, mitä ihmiset luulevat arvostelevansa, ei oikeastaan ole kulloinkaan kyseessä oleva esoteerinen idea, vaan oma väärinkäsitys (usein yksityinen keppihevonen), jonka he projisoivat ideaan. Tätä projisoimistaipumusta vahvistavat ympäröivä mielipidepaine ja massataipumus, joiden mukaan kaikesta on aina oltava mielipiteet valmiina, ennen kuin tiedetään, mistä on kysymys.

⁹Projisoinnit ovat monessa tapauksessa lähtemättömiä, mikä johtuu siitä, että ne ovat punoutuneet vahvoin tunteisiin – useimmiten negatiivisiin ja kivuliaisiin.

¹⁰Muutamia esimerkkejä vaikeista samaistumisista ja projisoinneista.

¹¹Tyttö, joka ei oppinut ranskaa. Hänellä oli ollut koulussa erittäin epämiellyttävä kielenopettaja, sadisti. Hän sai monia kivuliaita kokemuksia, mutta ei mainitsemisen arvoisia tietoja. Aikuisiässä hän sai useita yllätyksiä opintojen uudelleen aloittamiseen, mutta ne tukahtuivat aina. Ottaessaan esille kirjat, hän otti esille myös vanhat muistonsa. Hän samaisti uuden (itsevalitsemansa) oppimistilanteen vanhaan (pakotettuun). Hän projisoi tuskaiset muistot omaan ”ranskan” käsitteeseensä. Samaistus: ranska = tuska.

¹²Mies, joka vihasi naisia. Hänellä oli ollut epäonnea useissa perättäisissä suhteissa. Hänen näkemyksensä mukaan virhe oli naisissa, heidän epäluotettavuudessaan jne. Hän alkoi vihata koko sukupuolta: ”Sellaisia ne ovat koko joukko.” Hän samaisti kaikki uudet elävät tapaamansa naiset omaan ”naisen” käsitteeseensä. Käsite, jonka hän oli kehittänyt muistikuvista, joissa pettymys oli yhteinen piirre. Samaistus: naiset = pettymyksiä.

¹³Poika, joka pelkäsi merta. Hän oli kerran ollut mukana kauhistuttavassa merionnettomuudessa. Hän oli nähnyt tovereiden hukkuvan. Hän ei enää koskaan halunnut matkustaa laivalla. Hän inhosi merta. Hän samaisti meren ja laivat jne. kauhistuttaviin kokemuksiinsa. Hän projisoi kauhunsa omiin ”meren”, ”laivojen”, jne. käsitteisiinsä. Samaistus: meri, laivat = kauhu.

¹⁴Miksi samaistamme? Siksi, että meillä on kyky tunnistaa, nähdä samanlaisuuksia eri muistojen ja elämysten välillä, niin että uuden elämyksen yksityiskohdat muistuttavat meitä vanhasta kokemuksesta. Kykymme nähdä todellisia eroja ei ole yhtä kehittynyt. Mutta se on tärkeämpi. Se johtaa vähitellen oivallukseen, että asiat, jotka samaistamme eivät ole samoja, että käsite ei ole todellisuus, että johtopäätös ei ole huomioitu tapahtuma.

¹⁵Me samaistamme siksi, että emme ajattele, emme pohdi asioita. Se, mitä kutsumme ajatteluksi, on useimmissa tapauksissa mekaanista assosiointia samanlaisuuksiin, usein pelkästään näennäisiin eli pinnallisiin samanlaisuuksiin. Ei ole olemassa erottavaa toimintoa,

joka huomauttaisi: ”tämä tilanne on uusi, sillä on itse asiassa vain harvoja ja pinnallisia yhtäläisyyksiä vanhan tilanteen kanssa, suurin osa tässä tilanteessa on täysin uutta”. Naisia vihaava mies näki vain yhtäläisyydet tapaamiensa uusien naisten ja oman kauttaaltaan negatiivisen ”naisen” käsitteen välillä. Eroja – s.o. naisten todellisia myönteisiä ominaisuuksia – hän ei nähnyt lainkaan tai poisti ne järkeistämällä: ”poikkeus vahvistaa säännön”.

¹⁶Tietenkään emme projisoi vain negatiivisia tunteita vaan myös positiivisia. Me liitämme iloisia odotuksia uusiin konkreettisiin tilanteisiin, jotka samaistamme käsitteisiimme. Myös tämä voi johtaa ongelmiin. Traaginen esimerkki on punaisten khmeerien marssi Pnom Penhiin 17. elokuuta vuonna 1975. Koko kamputsealainen pääkaupunki oli ilonhuumassa, hallituksen sotilaat ja kapinalliset veljistyivät. Vihdoinkin tulisi rauha. Mutta vain muutaman tunnin jälkeen kaikki vaihtui terroriksi ja sekasorroksi.

¹⁷Uskomattomalla julmuudella punaiset khmeerit karkottivat maan kaikkien kaupunkien asukkaat maaseudulle ja surmasivat kaikki, jotka tekivät vastarintaa. Seuranneen hirmuvallan aikana lasketaan yli miljoonan ihmisen menettäneen henkensä. Ihmiset olivat samaistaneet täysin uuden ja pohjimmiltaan tuntemattoman tilanteen kaipuunsa aiheuttamiin omiin ”rauhan ja sovituksen” käsitteisiinsä. He projisoivat positiivisten tunteiden tarpeensa kapinalliikkeeseen, jonka todellisista tarkoituksista he silloin olivat täysin tietämättömiä.

10.4 Tietoisuus samaistamisesta

¹Voimme olla paremmin tietoisia siitä, että samaistamme ja niin ollen samaistaa ja projisoida vähemmän. Siten voimme välttyä monilta erehdyksiltä ja kärsimyksiltä. Aloitimme tarkkailemalla omia ja toisten samaistamisia. Nyt kokoamme oivallukset yhteenvedoiksi:

²(1) Ympäriämme oleva konkreettinen todellisuus sisältää äärettömän paljon yksityiskohtia, ominaisuuksia. Meidän käsitteemme näistä konkreettisista asioista ovat rajoitettuja otoksia konkreettisesta ja sisältävät harvoja yksityiskohtia ja ominaisuuksia.

³(2) Todellisuus on vain nykyhetkessä, se on jatkuvasti dynaaminen, muuttuvainen pienintä yksityiskohtaa myöten. Kalle vuonna 1970 ei ole sama kuin Kalle vuonna 1994. Käsitteemme ”Kalle” on staattinen, jähmettynyt, edustaa menneisyyttä ollen siksi melko vanhentunut.

⁴(3) Konkreettinen todellisuus on ehtymätön, sanoin kuvailematon siinä suhteessa, että sanommepa siitä mitä tahansa (kuvauksemme on käsitteitä), niin se ei ole kaikki. Käsite on ehtyvä, se on sanoin kuvailtavissa. Maastoa ei voi kuvailla tyhjentävästi; kartan sitä vastoin voi.

⁵(4) Todellisuus on yksilöllisiä asioita ja tapahtumia, jotka kaikki ovat ehdottoman ainutlaatuisia ja omalaatuisia. Niiden välillä on tosin yhtäläisyyksiä, tärkeitä yhtäläisyyksiä. Mutta yhtäläisyydet eivät ole samanlaisuuksia. Tuoli 1 muistuttaa tuolia 2, mutta ei ole se, tuoli 2 muistuttaa tuolia 3, mutta ei ole se jne. Kaikilla konkreettisilla tuoleilla 1,2,3... ei voi istua, osa on rikki.

⁶”Tuolin” käsitteeseemme olemme ajattelematta liittäneet ominaisuuden ”siinä voi istua”. Mutta jos samaistamme konkreettiset tuolit 1,2,3...”tuolin” käsitteeseemme, minkä teemme, kun emme huomio todellisuutta ja ajattele, vaan pelkästään assosioimme mekaanisesti, yritämme istuutua käsitteelle ja tunnemme yhtäkkisen, kovan kosketuksen lattiaa vasten, kun todellinen tuoli ei ole käsitteen lupauksen arvoinen.

⁷(5) Todelliset erot ovat vähintään yhtä tärkeitä kuin ajatellut yhtäläisyydet.

⁸(6) Konkreettiset yksilölliset ilmiöt (tuoli 1,2,3...) ovat aina jossakin määrin ennustettavia. Ne jatkavat olemistaan tulevaisuuteen. Ne on tutkittava jokainen erikseen eikä niitä pidä nähdä annettuina. Meidän käsitteemme sitä vastoin ovat muodostuneet lopullisesti menneisyydessä.

10.5 Ei-samaistaminen

¹Kun olemme oivaltaneet, että samaistamme, voimme alkaa kouluttaa itseämme ei-samaistamisessa. Olemme oppineet, että asia, ihminen, tapahtuma eivät ole samoja kuin vaikutelmamme niistä, etteivät ne ole samoja kuin käsitteemme, ajatuksemme tai sanamme niistä. Niinpä ajattelemme edelleen: näimmepä mitä tahansa asiasta jne., ei ole kysymys sen koko todellisuudesta; sanoimmepa tai ajattelimme mitä tahansa ihmisestä jne., kysymyksessä on vain äärimmäisen pieni osa hänen kaikista ominaisuuksistaan, hänen ehtymättömästä todellisuudestaan. Kiinnittäkäämme hetkeksi huomionamme tähän tosiasiaan. Sitten tarkkailemme objektiivista todellisuutta – asiaa tai ihmistä – ja vaikenemme. Kun sitten avaamme suumme, kiinnitämme huomionamme siihen, mitä sanomme, olemme tietoisia siitä, että sanoimmepa mitä tahansa, eivät sanat ja ajatukset ole tätä todellisuutta.

²Pankaamme merkille, että tämä oivallus ei ole mikään illuusiofilosofian muunnelma, filosofian, joka sanoo, ettemme käsitä objektiivista todellisuutta, että käsityksemme on yksinomaan subjektiivinen ilmiö. Meidän oivalluksessamme on sen sijaan kysymys siitä, kuinka käsitämme objektiivisen todellisuuden, kuinka subjektiivinen käsityksemme on. Emotionaalinen ajattelu käsittää maailman vain samuuskien ja vastakohtien kautta. Se lähtee naiivisti tajunnan ja kohteen välisestä samuudesta: kaikki, mitä on tajunnassa, on myös kohteessa, ja päinvastoin. Pohtimalla (filosofiassa jne.) opittiin, että tajunta ja kohde eivät ole samoja. Filosofisen (kahdenarvoisen) ajattelun mukaan ei-samuus saattoi merkitä vain samuuden vastakohtaa: tajunnassa ei ole mitään siitä, mitä kohteessa on ja päinvastoin, minkä aivan oikein täytyi merkitä, ettemme voineet käsittää ulkomaailmasta mitään.

³Kokemus osoittaa, että sanat ”kaikki” ja ”ei mitään” antavat harvoin täsmällisen kuvauksen todellisista olosuhteista. ”Jotakin” on useimmiten parempi vaihtoehto. Samaistamisen tiedostaminen on samanaikaisesti oivallus ei-samuudesta ja ei-vastakohdasta. Kaksi käyttökelpotonta kategorialla samuus ja vastakohta jäävät pois. Sen sijaan mukaan tulee aina käyttökelpoinen kategoria suhde: jotakin tajunnan sisällöstä on myös kohteessa; ja päinvastoin, jotakin maastosta on kartassa jne.

⁴Kun tajunnassamme on suhteen käsite, voimme aina kysyä: Mikä suhde on subjektiivisen käsitykseni ja objektiivisen todellisuuden välillä, esim. ihmisestä antamani arvion ja todellisen ihmisen välillä?

”Jotakin ihmisestä käsitän, mutta en kaikkea.”

”Jotakin oikeaa käsityksessäni on, mutta ei kaikki.”

”Joskus tämä ”jotakin” on enemmän, joskus vähemmän.”

⁵Meidän tulisi kysyä useammin: Mikä suhde on käsityksen ja todellisuuden välillä, abstraktin ja konkreettisen välillä, näkemyksessämme tapahtumista, toisista ihmisistä, itsestämme?

⁶Esimerkkejä erilaisista suhteista (ei-samuuksista tai vastakohdistista):

Yksilö ei ole kollektiivi (”joku ei ole kaikki”). Vain se, että olen kerran pettynyt erääseen asianajajaan, naiseen (mieheen), intialaiseen guruun jne., ei merkitse, että ”sellaisia asianajajat ovat” jne.

⁷Yksittäinen tilanne ei ole koko prosessi (”joskus ei ole aina”). Tavatessani Pellen ensimmäisen ja ainoan kerran hän oli epämiellyttävä. Tämä ei merkitse, että hän on sellainen alinoma.

⁸Minun reaktioni ihmiseen ei ole ihminen. Minun tunteeni, olettamukseni, johtopäätökseni, psykologisoitini toisista pohjautuvat aivan liian usein pikemminkin haluuni tehostaa itseäni, puolustaa omia tekojani ja näkemyksiäni jne. kuin itse lähimmäisiini.

⁹Puoli ei ole kokonaisuus. ”Olen epäonnistunut.” Mutta hetken harkittuani minun on oivallettava, että epäonnistumiseni on vain yksi puoli monista puolistani, että minussa on myös parempia puolia. Minä en ole epäonnistunut, vaan jokin teoistani epäonnistui. ”Minä”

en ole yhtä epäonnistumisen kanssa. Siinä tapauksessa en paheksuisi sitä, enkä ponnistelisi parannusta kohti.

10.6 Kaksiarvoisuus ja moniarvoisuus

¹Emotionaalisuus on kaksiarvoista. Se ailahtelee vastakohtien vetovoima ja poistovoima välillä. Mentaalisuus on aktivoitunut evoluutiossa emotionaalisuuden ansiosta. Kumpikaan alimmista ajattelun lajeista, päätelmä- ja periaateajattelu (47:6,7), eivät kykene vapautumaan emotionaalisesta alkuperästään. Ne ovat emotionaalisuuden hallitsevia ja motivoivia.

²Siksi nämä ajattelun lajit ovat myös kaksiarvoisia. Ne käyttävät vastakohtia, joista ne mieluummin tekevät ehdottomia. Äärimmäisyyksien kaikki – ei mitään, 100 – 0 prosenttia, valkea –musta jne. välillä niiden on vaikea löytää kiinteää pistettä mietteilleen. Perspektiivijattelun (47:5) aktivoituessa ajattelu vapautuu riippuvuudestaan tunteeseen ja hylkää siten vastakohta-ajattelun.

³Kaksiarvoinen ajattelu on muovannut kielen tyypillisine vastakohtapareineen. Vaikka yksittäisten yksilöiden ajattelu on kohonnut kaksiarvoisen ajattelun yläpuolelle, on sen pakko käyttää tavanomaisia kielellisiä ilmaisutapoja ja siten se on taipuvainen hyväksymään vastakohdat ehdottomina ja olennaisina: vesi on joko lämmintä tai kylmää, me joko rakastamme tai vihaamme, tiedämme tai emme tiedä, pelkäämme tai rohkenemme jne.

⁴Todellisuuden ilmiöitä voi harvoin kuvata toistensa vastakohtina. Me mukautamme itsemme ja ajattelumme todellisuuteen paremmin, kun jätämme kaikki tai ei mitään – kategoriat ja otamme osaksi käyttöön asteitukset ja muunnelmat; käytämme kielessä sanoja kuten ”osittain”, ”melkein”, ”tavallisesti”, ”harvoin”, ”tietyissä tapauksissa” jne.; osaksi järjeilemme suhteilla (esim. prosentteina); osaksi vertailemme, kuvailemme (”A on lämpimämpi kuin B, mutta kylmempi kuin C”); osaksi oivallamme, että ”sama asia” (yksi ja sama sana esim.) ei merkitse täsmälleen samaa joka yhteydessä: joku ihminen voi esimerkiksi suorittaa itsekkään vaikuttimen ohjaamana ”saman teon” kuin joku toinen epäitsekkään vaikuttimen ohjaamana. Kaikki nämä ovat esimerkkejä moniarvoisesta ajattelusta.

⁵Moniarvoinen ajattelu on ei-poissulkevaa (ei-absolutisoivaa). Kaksiarvoisella emotionaalisella ajattelulla on ilmetty taipumus sulkea pois jokin asia toisen korostamiseksi, laatia vastakohtia, joita todellisuudessa ei ole. Eräs esimerkki tästä on teoreettisten opintojen (esim. esoteerisen maailmankatsomuksen opiskelun) arvostelu, jolloin vedotaan siihen, että ”sen sijaan meidän tulisi yrittää ratkaista ihmiskunnan käytännön ongelmat”. Niin kuin toinen työ sulkisi pois toisen tai varastaisi siltä voimaa. Päinvastoin ne hedelmöittävät toisiaan. Eräs toinen esimerkki on ihminen, joka evoluutiossa (yleensä kulttuuriasteella) ”löytää” tajunnan aspektin, oivaltaa, että elämän todelliset arvot ovat siinä jne. ollen heti valmis kutsumaan ”henkeä” ainoaksi todellisuudeksi ja ainetta illuusioksi. On kuin ajatus näinä kehityksensä varhaisina kausina ei voisi pitää kiinni uudesta vastalöytyneestä käsitteestä muuten kuin asettamalla sen ehdottomaan ristiriitaan jonkin jo tunnetun kanssa.

⁶Moniarvoinen ajattelu on oivallus siitä, että noiden kahden äärimmäisyyden välillä on ”loputtoman monia” asemia, äärimmäisyyksien, joihin totunnaiset vastakohtaparimme houkuttelevat meitä uskomaan ja sopeutumaan. Tätä perspektiivijattelun aspektia on helpointa yleisemmin ymmärtää, joskaan ei kovin helppo soveltaa. Kuinka tavallista onkaan, että suorittaessamme jotain toisille tärkeää toimimme mitä kiireemmin, kunnes saamme rauhoittavan sanoman, että ”asialla ei ole niin kiire”, jolloin hellitämme täysin ja siirrämme tehtävän seuraavaan kuuhan – ikään kuin asia ei olisi jatkuvasti tärkeä? Tähän voi rinnastaa myös vakavat ympäristöongelmat. Saatuamme niistä tiedon olemme syvästi huolestuneita. Kun hälytykset sitten osoittautuvat jokseenkin (mutta vain jokseenkin) liioitelluiksi, muutamme välinpitämättömiksi.

⁷Moniarvoinen ajattelu ymmärtää, että kielen sanat ovat mitä puutteellisimpia ajatuksen ilmaisun välineitä, että harvoilla sanoilla sinänsä on täsmällinen merkitys, että ajateltu tarkoitus on sen tähden aina selvitettävä jokaisessa yhteydessä erikseen. Kaksiarvoisella ajattelulla on taipumus takertua muotoon, kielelliseen ilmaisuun. Siksi se löytää usein vastakohtaisuuksia (paradokseja) lausunnoissa, joissa samaa sanaa on käytetty (moniarvoisesti) eri merkityksillä.

⁸Esoteriikassa meitä kehoitetaan yhtäältä ”unohtamaan itsemme, naurettava vähäpätöisyytemme” toisaalta ”harjoittamaan itsen muistamista, muistamaan keitä olemme ja mihin olemme matkalla”. Tämä on erinomainen esimerkki paradokseista, jota periaateajattelun on vaikea sulattaa. Paradoksi hajoaa oivalluksella, ettei sana ”itse” tarkoita samaa molemmissa lauseissa, vaan että ensimmäisessä se tarkoittaa ”valheellista itseä”, katoavaa persoonallisuutta ja toisessa ”todellista minää”, monadin itsetietoisuutta.

⁹Esoteriikassa vilisee sellaisia periaateajattelun paradokseja. Näin on siksi, että elämäntieto käsittelee todellisuuksia, joista useimmilla ihmisillä on edelleen hyvin vähän omaa kokemusta, mistä syystä kielessä ei vielä ole täsmällisiä yleisesti käsitettäviä sanoja näille asioille.

¹⁰Aikatekijään eli dynaamiseen aspektiin moniarvoinen ajattelu kiinnittää erityistä huomiota. Sen, mikä pätee tietyssä ajankohtana, tietyssä tilanteessa, ei tarvitse päteä toisessa: ”Älä sano, että Caesar on rohkea. Sano, että hän oli rohkea siinä tai siinä tilanteessa”. Emotionaaliajattelulla on vaikealaatuinen taipumus kieltäytyä oivaltamasta, kuinka muutoksen laki hallitsee kaikkia asioita. Kun se kerran on tajunnut jotakin, omaksunut näkemystävän, se tahtoo pysyä siinä vakaasti kaikkina aikoina. Pahimpia esimerkkejä on ihmisten arvostelukyvyyden usko nk. pyhiin kirjoihin. Ne antoivat hyödyllisiä ja jopa välttämättömiä elämänsääntöjä beduiinikansoille 1500 vuotta e.Kr, mutta se ei merkitse, että ne pätevät aikamme ihmisille.

¹¹Sanotaanhan, että ”ei pidä yleistää”. Mutta se, mitä useimmat kutsuvat yleistämiseksi, ei ole sellaista, vaan absolutisoinnista tai ainakin se käsitetään sellaisena: skoonelaiset ovat ylimielisiä, suomalaiset juovat jne. (lue: ”kaikki ovat, kaikki tekevät”). Yleistämisen tarkoitus on kuitenkin antaa arvostelma, joka pätee yleisesti, enimmäkseen tai useimmille, tietoisuudella siitä, että paljon jää yleistyksen hyväksyttävyyden ulkopuolelle (nk. poikkeus, joka vahvistaa säännön). Yleistämistä pitää harjoittaa vain silloin, kun tietää, miksi tietyssä tapauksessa voi tehdä sen. Useimmat yleistykset ovat perusteettomia ja mielettömiä. Järkevä yleistäminen kuuluu moniarvoiseen perspektiivijatteluun. Periaateajattelulle on tyypillistä, että se väärinkäsittää sellaisen yleistämisen kaksiarvoisena absolutisointina (kaikki tai ei mitään – lausunto) ja uskoo siksi voivansa kumota sen huomauttamalla säännön vähemmän tärkeistä poikkeuksista.

¹²Oikea yleistys: ”Keskiaika oli (kokonaisuutena ottaen) Euroopan pimeä aika.” Periaateajattelu ”kumoo”: ”Eihän keskiaika toki pimeä ollut, ajatelkaamme vain...” ja sitten tulee luettelo kourallisesta valonkantajista, joita tietenkin vainottiin ja jotka mestattiin.

¹³Ei aavikkoa ilman keitaita. Keitaiden löytyminen ei siten merkitse, että aavikko ei olisi aavikkoa.

¹⁴Periaateajattelu uskoo, että ”pimeys on aina pimeyttä”, se tahtoo sanoa sataprosenttisesti. Jos siitä löytyy pieninkin valonpilkahdus, on periaateajattelu taipuvainen näkemään pimeyden valona.

10.7 Suhteellisuus

¹Niin kuin korkeampi emotionaalisuus kokee tunteen kaiken ykseydestä, saavuttaa korkeampi mentaalisuus oivalluksen kaiken ykseydestä.

²Suhteellisuus on oivallus siitä, että todellisuudessa mitään ei ole eristyneisyydessä tai olemassa vain itsekseen, vaan yksinomaan yhteydessä toisiin asioihin ja keskinäisessä

vaikutuksessa (vuorovaikutuksessa). Asioiden väliset suhteet ovat olennaisia asioita olemassaolossa. Suhteista muuttumattomat, vakiosuhteet ovat tärkeimmät. Ne ovat lakeja. Ajattelu, joka aina huomioi suhteet, pyrkii näkemään asiat yhteyksissään ympäröivään suurempaan kokonaisuuteen, yhä suurempiin kokonaisuuksiin, on eräs perspektiivijattelun aspekti.

³Niin kauan kuin käytämme periaateajattelua, pyrkii jokainen käsite tajunnassamme eristymään muista käsitteistä, ilman selkeästi tajuttavaa yhteyttä muiden käsitteiden kanssa. Perspektiivijattelu ymmärtää, että ne todelliset asiat, joita käsitteet vastaavat, ovat aina ”suhteellisia”, s.o. sisältyvät laajempaan yhteyteen toisten asioiden kanssa. Periaateajattelu sen sijaan on halukas sekoittamaan käsitteet todellisuuden kanssa ja tarkastelemaan todellisia asioita ikään kuin ne olisivat ehdottomia, erillisiä ilmiöitä.

⁴Periaateajattelu voi pohtia aikaa ja tilaa, syytä ja vaikutusta, ainetta ja tajuntaa niin kuin todellisuus näiden sanojen ja käsitteiden takana olisi ”aika”, ”tila”, ”syy” jne. ikään kuin muina rakenneosina.

⁵Perspektiivijattelijä oivaltaa, että todellisuus on jakamaton aineen, tajunnan ja liikkeen ykseys, josta aika-tilaa jne. ei voi eristää, vaan joka on tietoisien, dynaamisten aineen ”tapa olla olemassa”. Yhtä vähän voi ”syytä” ja ”vaikutusta” eristää todellisuudessa. Jos tietyn tapahtumainkulun arvostelussa tietyt voimat ja energiat käsitetään yksipuolisesti ”syinä” ja toiset ”vaikutuksina”, on näkemys pian oikaistava. Sillä ”syynä olevat” energiat eivät voi vältyä niiden olosuhteiden vaikutukselta, joihin ne vaikuttavat, ja siten syntyy itse asiassa kerrannaisen vuorovaikutuksen järjestelmä.

⁶Vastaava koskee käsitystä subjektista ja objektista esimerkiksi psykologiassa ja kasvatustieteessä. Perspektiivijattelu ei näe opettajaa opetuksen pelkkänä subjektina ja oppilasta sen pelkkänä objektina. Opettaja oppii itse opettamalla ja tämä tapahtuu oppilaiden välityksellä. Jos hän ei sitä tee, ei hän ole enää opettaja. Kaikki ovat sekä subjekteja että objekteja.

⁷Vielä yksi esimerkki. Periaateajattelu käsittää ”tiedon” absoluuttisena: oikea käsitys todellisuudesta. Mutta kun tutkimme, kuinka tieto toimii konkreettisesti, oivallamme, että se on suhteellista eikä absoluuttista. Tieto on suhde käsittävän ja sen todellisuuden välillä, joka tiedolla on kohteena, mutta ei mikä suhde tahansa, vaan oikean käsityksen luoma suhde. ”Oikea käsitys” ei myöskään ole absoluuttinen. Eri subjekteilla, eri ihmisillä, on erilainen käsityskyky. Jokaisen ihmisen ymmärtämykselle on olemassa yläraja, eri raja joka ihmiselle. Se, mikä on tietoa yhdelle ihmiselle, ei ole sitä toiselle. Se, mitä hän ei käsitä, ei ole tietoa hänelle, se, minkä hän väärinkäsittää, on hänelle tiedon vastakohta (fiktio). Muutamia vuosia tai inkarnaatioita myöhemmin voi se, mikä tuntui hulluudelta, antaa hänelle mullistavan oivalluksen.

⁸Arvostelmat ovat eräänlaisia käsitteitä. Periaateajattelu käyttää niitäkin erillisinä näkemättä asioita, joihin ne viittaavat ympäröivän kokonaisuutensa yhteydessä. Joukkotuhoasein varustautuneen supervaltion johtajat näkevät ”kansallisen turvallisuuden” absoluuttisena arvona, joka sen tähden on turvattava mihin hintaan tahansa, myös todellisuudessa ylempien arvojen kustannuksella – ihmiskunnan ja koko planeetan eloonjääminen – joihin jokainen kansallinen arvo on alistettava.

⁹Olemme erittäin taipuvaisia tekemään arvoista absoluuttisia, koska ne on ankkuroitu puolesta tai vastaan- tunteisiin, ja tunne on kohtuuton. Sen, mikä on hyvää meille kehityksemme tietystä vaiheesta, luulemme olevan hyvää kaikille. Esimerkkejä tästä ovat tietyt itämaiset meditaatiokoulut, joihin liittyvien määrä nyt kasvaa lännessä. Ne kaikki tahtovat opettaa ”länsimaisen ihmisen” meditoimaan – kaikki ihmiset ja saman menetelmän mukaan. He eivät tiedä, että ihmiset ovat eri asteilla, että heidän edellytyksensä ja tarpeensa eroavat. He eivät ymmärrä vanhan sananlaskun viisautta: ”se, mikä on ravintoa jollekin ihmiselle, on myrkkyä toiselle”. Konkreettisesti tämä merkitsee, että meditaatio on aina

yksilöllistettävä vastaamaan eri tarpeita. Parasta meditaatiota (paras aktivointimenetelmä) monelle on se, ettei meditoi lainkaan, nimittäin niille, jotka ovat jo aivan liian sisäänpäin kääntyneitä, joilla on taipumus paeta todellisuutta. Heidän ”meditaationsa” olkoon yksinomaan tehokas työ ja tietoisuus fyysisessä maailmassa.

¹⁰On lisättävä, että tarve ja pyyde (toive) eivät ole sama asia. Sitä eksoteerinen psykologia ei ole oivaltanut, eikä voi myöskään oivaltaa. Pyyteet ovat subjektiivisia ja usein elämänlakien vastaisia. Tarpeet ovat objektiivisia ja määräytyvät kehityksen ja kohtalon lain tekijöistä. Enintä haluamastamme emme tarvitse. Emmekä edes kysy kaikkea sitä, mitä oikeastaan tarvitsemme.

¹¹Monet esoteriikan aloittelijat käsittävät uuden harrastuksensa enimmäkseen emotionaalisesti, mikä on väistämätöntä, kunnes ovat saaneet oppia enemmän. Usein he tahtovat saada ystävät ja tuttavat opiskelemaan ”näitä suurenmoisia kirjoja” ymmärtämättä, ettei esoteriikka ole sinänsä hyvää ja kaikille sopivaa. Perspektiivijattelu näkeekin asian toisin. Se ymmärtää asettaa esoteriikan levittämisen laajempaan yhteyteen: ihmiskunnan evoluution edistämiseen. Konkreettisesti tämä merkitsee, että ihmisiä kasvatetaan suurempaan vastuun ottamiseen, syvempään myötätuntoon, tunteen ja ajatuksen suurempaan itsenäisyyteen, kasvavaan itseaktiivisuuteen, kriittisempään ajatteluun. Valitettavasti on osoittautunut, että kypsymättömien käsissä esoteriikka saa aikaan täysin tarkoitetun vastaisen vaikutuksen ja vahvistaa ei-toivottuja taipumuksia kuten todellisuuden ja vastuun pakoileminen, pelastusegoismi, auktoriteettiä usko, herkkäuskoisuus jne. Kypsymättömät vetoavat ”esoteerisiin periaatteisiin”, joita he uskovat omaksuneensa väärinymmärrettyään esoteerisesta kirjallisuudesta irti tempaamia tietoja. Jos esoteriikasta tehdään absoluuttinen arvo, jos se irrotetaan suuremmasta evoluutioyhteydestään, tulee se väistämättä ehkäisemään varsinaista tarkoitustaan.

¹²Perspektiivijattelu oivaltaa monien arvojen sisältyvän osa-arvoina korkeampiin, ylempiin ja siksi tärkeämpiin arvoihin. Alemmilla arvoilla on sen tähden oikeutuksensa vain niin kauan kuin ne eivät ehkäise korkeampia arvoja. Elämänlait ilmoittavat rajat sille, mitä on puolustettava, mitä voidaan sallia ja mitä täytyy vastustaa. Kokonaisuuden parhaan huomioiminen on johtotähti.

¹³Esimerkkejä tästä ovat kansallismielisyys, humanismi, globalismi, jotka mainitussa järjestyksessä muodostavat sarjan yhä korkeampia arvoja, arvohierarkian. Kansallismielisyys on hyvää ja oikein kansanryhmän omalaadun ilmaisuna. Mutta kun se joutuu ristiriitaan seuraavan ylemmän arvon, koko ihmiskunnan parhaan, humanismin ihanteen kanssa, on kansallismielisyyttä hillittävä. Humanismi ei myöskään ole absoluuttinen arvo. Se on sovitettava osana vielä korkeampaan arvoon, kaiken elävän parhaaseen planeetallamme, globalismin ihanteeseen. Humanismi, joka sallii ihmiskunnan elää ylellisesti muun biologisen elämän kustannuksella osoittautuu valheelliseksi ja ajan mittaan pitämättömäksi.

¹⁴Vastaavalla tavalla järjestää perspektiivijattelijä arvostelmansa hierarkisiksi järjestelmiksi, ja siinä hän saa suurta apua oivaltamistään elämänlaeista.

¹⁵Vielä yksi esimerkki. Monet rauhanpuolustajat näkevät surmaamisen absoluuttisena pahuutena, jota ei missään tapauksessa saa sallia. Hyökkäys ja puolustus ovat yhtä tuomittavia. Minkä tahansa kansan on siten vastustamatta hyväksyttävä toisten valtioiden aggressio. Ainoa olennainen asia on, ”etteivät ihmiselämät mene hukkaan” (niin kuin ne voisivat mennä!). Kansan on alistuttava miehitykseen, sortoon, elämän- ja tiedonvastaisten ideologioiden vastaanottoon, kaikkeen evoluutiota ehkäisevään.

¹⁶Perspektiivijattelijä näkee tämän toisella tavalla. Fyysistä elämää, elämää organismissa, hän ei näe absoluuttisena arvona, vaan suhteellisena: arvona siinä määrin kuin se merkitsee mahdollisuutta jatkoevoluutioon. Suurin mahdollinen vapaus (myös vapaus pelosta) ja itsemääräävyys – niin yksilöllinen kuin kansallinen – on evoluutiolle välttämätön. Siksi on aina perusteltua uhrata fyysinen elämä, jos tajunnankehitystä ei voi muulla tavalla turvata.

Vapauden lain mukaan meillä on lisäksi aina oikeus (ja velvollisuus!) puolustaa vapauttamme laitonta loukkausta vastaan, ja siitä oikeudesta luopuva myötävaikuttaa passiivisuudellaan pahuuden vallan vahvistamiseen maailmassa.

¹⁷Kuinka sitten teemme ajattelustamme vähemmän absolutisoivaa ja enemmän suhteellistavaa?

¹⁸Ennen kaikkea suhteita tarkkailemalla. Tutkimalla, kuinka ”sama asia” toimii eri yhteyksissä ja kääntäen, kuinka eri asiat toimittavat ”saman” tehtävän. Etsimällä ja tutkimalla suurempaa yhteyttä, sitä yhä suurempaa suhteiden kudosta, jossa jokainen yksityinen asia aina toimii. Emme tuijota absoluuttisiin käsitteisiimme emmekä pohdi niiden vastakohtaisuuksia, mikä on kuin aaveiden metsästämistä, vaan menemme suoraan konkreettisiin todellisuuksiin, jotka ovat aina ristiriidattomia suhteissaan. Voimme ajatella, että sen, mikä vaikuttaa olevan jonkin ”vastakohta”, ei tarvitse olla sitä, vaan voi olla sen suurempi yhteys.

¹⁹Eräs esimerkki tästä on kuinka tiede ensin ehkäisee uusia katsantotapoja muka tutkimukselle vaarallisina, mutta hyväksyy ne sitten sen saman laajempaan ja oikeampaan näkemyksenä. Einsteinin fysiikka nähtiin aluksi Newtonin fysiikan vastakohtana, mutta oivallettiin sittemmin yleispätevämmäksi muotoiluksi, johon Newtonin fysiikka saattoi jatkossa sisältyä erikoistumisena.

²⁰Syitä ja vaikutuksia tutkiessa tulee ajatelleeksi, ettei johonkin tiettyyn tulokseen ole koskaan vain yhtä syytä, eikä jokin tietty syy aiheuta koskaan vain yhtä vaikutusta, vaan että sellainen pelkistynyt näkemys johtuu käsitteen ja todellisuuden toisiinsa sekoittamisesta.

²¹Esimerkki: ”Tämä porsliiniesine halkeaa varmasti, jos se tiskataan kiehuvaan vedessä.” Mutta jos esine on pöydällä haljenneena, ei se ilman muuta tarkoita, että joku on tiskannut sen varomattomasti.

Yllä oleva teksti on Lars Adelskoghin *Selitys*-nimisen teoksen osa Kymmenen.
Copyright © Lars Adelskog 2011.